

Payí Poro Piripai ηweáyí nání eañnaríní.

Payí rina Jisasoyá siyikí imónigfá añí yoí Piripai ηweagfáyí nání Poro eañnaríní. Añí apí Masedonia pīropenisfyo xwé biríní. Poro émáyí añí tñítmíní xwiyfá yayí winipaxí imóniñpí wáf nura nemeftná añí apimí ení wáf uriméagi áamá wí Jisasomí dñí wíkwírogfawixíní (Wáf wurimeiarigfáwa 16:12-40). E nemo xwiogwí obaxí ríxa nímúrómáná eñáná ámí wí e emearfná omí fáf nixero gwí añíyo nñwiráritro awí nīmeηweagfasáná añí yoí Romíyo nání nīméra nuro e gwí añíyo ηwiráraná Piripai ηweáyí arfá nīwiro nīgwf bí Poro nání awí nearo Epañrodaitasomí wiowáfagfa o xamñño yayí nerí payí rina e dání nearí axomí wiowáfññigíní.

¹ Poroní tñí Timotio tñí —Yawawi xwiyfá Kiraisoyá wáf wurimeianirai nání xñáfpawínñí nīmónirai wiarígwíwawiríní. Yawawi áamá Piripai ηweagfá Goríxoyá imónitro Kiraisí Jisaso tñí ikárínitro egfáyíné nīyfnéní nání —segí seaipenηweagfáwa tñí seáyí seaiiarigfáwa tñí aí nīyfnéní nání payí rina nearí mónaparñwií.
² “Negí ápo Goríxo tñí Ámíná Jisasí Kiraiso tñí wá seawianitri seyfné nīwayitronitro ηweapfirí nání seaiiri éfisixíní.” nīmónaríní.

“Seyfné nání Goríxomí yayí wiarñjaríní.” urññí nániríní.

³ Íníná seyfné nání dñí nináná Goríxomí yayí wiarñjaríní. ⁴⁻⁵ Nioní sfá seyfné Goríxomí dñí wíkwírogfáyimí dání agwí ríná nání xwiyfá Jisaso nání wáf wurimeiani nání nawíní ikárínñwáyfné eñagi

náni omi gíní gíná rixinjí niseauriyiríná dñjé nífáni ninarinjagi urarinjáriní. ⁶ Nioní dñjé re yaiwiarinjáriní, “Goríxo —O seyíné xíomi dñjé wíkwíróaná iwamíó píránjí seaimixinjoríní. O s’á Jisaso weapínfáyi nání seyíné yóí ámí bí t’ní bí t’ní nimóga upírfa nání píránjí niseaimixa unfáriní.” Dñjé e n’yaiwiri nání dñjé s’ná niseaeániri omi yayí e wiarinjáriní. ⁷ Ayí rípi nání seyíné nání yayí níniniríná “Ayí xíxeni ayo ninarinjáriní.” nimónariní. Nioní xwiyá Jisaso yayí neainarinjápi nání gwí aní t’yo niñwearínáraní, xwiyá nímeararígápi orakínimíniri nírírínáraní, api sopinjí oomíniri nírírínáraní, seyíné Goríxo wá níníwianiri e éwínigíniri nírípeañoní t’ní nawíní ikárininjagfa nání nioní dñjé síxé seayinjí. ⁸ Kiraisí Jisaso seayarinjápa nioní ení dñjé síxé niseayiri nání síñwí oseanímíniri íkíninjí sípi niaríní. “Poró nepa nene síñwí neanímíniri nání íkíninjí sípi rfa wiaríní?” niseaimóniríná Goríxo nioní e yarinjagi síñwí naninjí enagi nání rarinjí. ⁹ Seyíné nání Goríxomi rixinjí niseauriyiríná rípi urarinjáriní, “Wígí wíníyí nání dñjé sípi níwiro arírá inarígápi sayá nimíxa úfríxíní. Úrapí néra mú aga xíxeni níj’á nimóníro ‘Goríxo ámá e éfríxíniri wimónarinjépi, ayí apír’fani?’ yaiwiro dñjé níyaikiroro ‘Sípi imóninjépi, ayí apír’fani? Naní imóninjépi, ayí apír’fani?’ yaiwiro neróná dñjé sípi níwiro arírá inarígápi sayá nimíxa úfríxíní.” Goríxomi seyíné nání rixinjí niseauriyiríná apíní urarinjáriní. ¹⁰ Ayí rípi nání api seauriyarinjáriní. Seyíné agwí ríná dání s’á Kiraiso weapínfáyi nání mimóní yarígáyí yapí mimónípa ero xwiyá seaxekwímopaxí mimónípa ero epírfa nání dñjé níyaikiroro “Síwí wé róninjí imóninjépi, ayí apír’fani?” oyaiwípoyniri rixinjí seauriyarinjáriní.

¹¹ Apí seyíné nerítná Jisasi Kiraiso seaimixariñpimi dání ikfá sogwí nañí níwerítná yaríñpa seyíné síwí wé róníñí imóníñpí ayá wí éríxíníri ríxíñí e seauriyaríñáriní. Ámá wí seyíné e yaríñagfá síñwí níseaniróná “Wé róníñí ayí yaríñgápi mfká ikiño, ayí Goríxoríani?” níyaiwiro omí yayí umero seáyí e umfeyoaro epírfá nání ríxíñí e seauriyaríñáriní.

“Nioní gwí ñweañagí nání xwíyífá Jiaso nánípi yaní niwéa waríni.” uríñí náníriní.

¹² Gf nírixímeáyíné, seyíné rípi nání “Níjífá oimónípoi.” nimónaríni. Amípi sípi nioní nímeáf rípi xwíyífá yayí neainaríñpimi pírf rakínipaxí mimóní nioní nímeáfipimi dání ámi bí tñí yaní niwéa uní.

¹³ Ayí rípi seararíñíni, “Míxí ináyoyá símíñí wíñaríñgá añí riwámí awí rogíáyí tñí wí re ñweagfá nñí ení ‘Poró Kiraisomí xfdaríñagí nání gwí rífa ñweani?’ níriro níjífá e imóníñoí.” seararíñíni. ¹⁴ Ayí rípi ení seararíñíni, “Negí nírixímeá añí rípimi ñweagfáyí nápi nioní gwí ñweañáná Goríxo arírá niaríñagí síñwí nínaníro nání omí ámi bí tñí dñí níwíkwíroro wáyí míwiní ení síxí níniro Goríxoyá xwíyífá nání ananí wáf raríñoí.” seararíñíni. ¹⁵ Ayí neparíni. Wíniyí Poroní sípi dñí níaiwiro xwíyífá rírowiágí ero yaríñgáí ayí enagí nání Kiraiso nání wáf raríñagfá aiwí wíniyí nepa nioní nání dñí nañí níniwaiwiro wáf raríñoí. ¹⁶ Dñí nañí e níniwaiwiro yaríñgáí, ayí nioní nání dñí síxí níniyiro nání re yaiwiaríñgáriní, “Xwíyífá yayí neainaríñpí xfdaríñagwí nání xwíyífá neameáraníro yaríñgápi pírf urakíwínigíníri Goríxo rípeañó, ayí Pororíani?” E níyaiwiro wáf uraríñgáriní. ¹⁷ E neríñí aiwí sípi dñí níaiwiaríñgáí, ayí nepa “Wé róníñí oyaneyí.”

n̄iyaiwiro mé nion̄i gw̄f̄ ŋweañána xw̄iyf̄á ámi b̄i t̄f̄n̄i umeáraneȳin̄iri yar̄iŋō. “Poromī n̄imúrorane seáȳi e owimónaneȳi.” n̄iyaiwir̄iŋf̄pimī dán̄i wáf̄ urar̄igf̄ár̄in̄i. ¹⁸ Apiaú x̄ixeḡf̄n̄i e yar̄igf̄áp̄i nán̄i píoī r̄imf̄f̄n̄i? W̄in̄iyf̄ nepa mimón̄ipa nemáná maŋf̄pán̄i wáf̄ urar̄iŋagf̄a n̄iw̄in̄ir̄f̄n̄arant̄i, w̄in̄iyf̄ nepa nimón̄imáná wáf̄ urar̄iŋagf̄a n̄iw̄in̄ir̄f̄n̄arant̄i, n̄ipiaúnī Kiraiso nán̄i n̄ir̄iro wáf̄ rar̄iŋagf̄a nán̄i nion̄i yayf̄ yar̄iŋin̄i.

“Nion̄i s̄in̄i m̄ipé n̄iŋwearf̄ná Kiraisomī seáȳi e umepf̄r̄fa imón̄iŋf̄pī éim̄iḡin̄i.” ur̄iŋf̄ nán̄ir̄in̄i.

Oȳi, nepa yayf̄ emf̄f̄in̄i. Ayf̄ r̄ip̄i nán̄ir̄in̄i. ¹⁹ Nion̄i re n̄ir̄irī ip̄imón̄iŋin̄i, “R̄ix̄iŋf̄ seyf̄né nion̄i nán̄i Gor̄ixomī nur̄iyiro kw̄iyf̄ Jisasī Kiraiso neawf̄rénap̄iyiŋf̄p̄i ar̄irá nirī yar̄iŋf̄pimī dán̄i gw̄f̄ nion̄i ŋweañána r̄ip̄i r̄ixa n̄in̄iwár̄ip̄r̄f̄ár̄in̄i.” n̄ir̄irī ip̄imón̄iŋin̄i. ²⁰ Nion̄i d̄iŋf̄ nikw̄f̄morī “Nepa e éim̄iḡin̄i.” yaiwiar̄iŋáp̄i nán̄i áamá wí aí ayá nimopf̄r̄fa men̄in̄i. Áamá s̄iŋw̄f̄ n̄in̄an̄iróná “Kiraíso n̄ixf̄d̄irī nán̄i seáȳi e imón̄iŋf̄ ap̄i r̄fa yar̄in̄i?” n̄in̄iaiwiro om̄i yayf̄ umepf̄r̄fa nán̄i nion̄i wáf̄ n̄ir̄imerf̄ná íníná ayá igigf̄ mé eŋf̄ s̄ixf̄ neám̄ix̄in̄irī yar̄iŋápa agw̄i ent̄i s̄in̄i ax̄f̄pī e éim̄iḡin̄i. “Xe s̄iŋf̄ oun̄irī n̄in̄iwár̄irónáran̄i, n̄in̄ip̄ikirónáran̄i, Kiraisomī yayf̄ umepaxf̄ imón̄iŋf̄p̄in̄i éim̄iḡin̄i.” nimón̄ar̄in̄i. ²¹ Nion̄iyá d̄iŋf̄ ayf̄ r̄ip̄ir̄in̄i. S̄in̄i xw̄f̄a t̄f̄yo n̄iŋwearf̄ná Kiraisomī yayf̄ umepaxf̄ imón̄iŋf̄pī emf̄ár̄in̄i. E ner̄i aí r̄ixa n̄iperf̄ná xw̄f̄a t̄f̄yo n̄iŋwearf̄ná nímeáf̄pimī seáȳi e imón̄iŋf̄pī nímeanf̄ár̄in̄i. ²² Nion̄i s̄in̄i m̄ipé n̄iŋwearf̄náyf̄ xw̄iyf̄á yayf̄ neainar̄iŋf̄pī wáf̄ nur̄imerf̄ná íkf̄a sogw̄f̄ wear̄iŋf̄yf̄ yap̄i wepaxf̄ aiw̄i ḡfm̄in̄i ḡp̄i éim̄iḡin̄irī imón̄imf̄ár̄f̄ani? S̄in̄i ŋweáf̄im̄iḡin̄irī imón̄imf̄ár̄f̄ani? R̄ixa péim̄iḡin̄irī

imónimfárfani? Nioní majfáriní. ²³ Nípiaúni anani imónimiginiñi nání rixa ayagwí imixárininiñi. Nioní nipémáná nuri Kiraiso tñni niñwearína dññ nioniyá “Ayí awiaxíriní.” niyaiwiri aiwi “Nioní e nerínyá, siní seyíné arírá seaipaxímani.” yaiwiariniñi. ²⁴ Ayínáni nioní seyíné arírá seaimí nání mipé xwíá tñyo ñweámí nání “Ayí anipaxíriní.” nimónariní. ²⁵ Nioní api nání “Neparini.” niyaiwiri ninipimóniri nání seyíné Gorixomi dññ niwíkwírorína none searéwapiyiñwápi xaíwí fá nixíra uro dññ nífá seainiri ení nání re niyaiwiri niñfá imóniniñi, “Nioní agwí rína mipé siní niñwearí seyíné arírá seaimí nání emfáriní.” niyaiwiri niñfá imóniniñi. ²⁶ Nioní ámi seyíné tñámni bímfápimi dání seyíné Kiraisi Jisaso tñni ikáriníñagí nání yayí seáyimi dání epírfá nání “Nioní siní mipé niñwearína ámi bí arírá seaimí nání imóniniñi.” nimónariní.

“Axíyíniññí nimóniro xwíyíápi xaíwí fá xírfírixini.” uriniñ nániniñi.

²⁷ Pí pí ninimónirínyá, úrapí mé áma xwíyíá Kiraiso nání yayí neainariniñpi dññ wíkwíroarigíyí epaxípiñi xídfírixini. Nioní ámi nibiri siñwí níseaniríñarani, ámi mibí seyíné yarigíápi nání sa arfáni niwiríñarani, re rariñagí arfá wimí nání, “Axíyíniññí nimóniro xwíyíá yayí neainariniñpi xaíwí fá xírariniñ.” rariñagí arfá wiri “Áma api píripírfí yaníro yarigíáyo wákwianíro nání píraniniññí níkwimixiniñ dññ ná biní fá nixíriro yariniñ.” rariñagí arfá wiri emí nání “Píraniniññí dññ wíkwíroarigíyí epaxípiñi xídfírixini.” seariniñni. ²⁸ “Áma pírfí urakianiri yarigíáyo Piripai ñweáyí wáyí miwí yariniñ.” rariñagí arfá wimiginiñ. Ayí seyíné wáyí miyariniñagí siñwí níseanirónáyí,

“Nene anínaníwá nání imóníḡwaéne eḡagi nání rífa neaíwapiyaríḡoi?” yaiwinípríri nání seyíné síwáníḡf winaríḡoi. E neróná sewaníḡfíyíné ení “Goríxo yeáyí neayimíxemeaníapimí dání ayo múroaníwáríani?” yaiwinípríri nání síwáníḡf inaríḡoi. ²⁹ Goríxo Kiraisomí díḡf owíkwírópoyíníri síḡwí seaníḡfmani. Omí nuxídíríná ríníḡf bí ení wímeáwiníḡíníri síḡwí seaníḡf eḡagi nání áamá wí prí searakianíro yaríná xwíyíá yayí neainaríḡfpi xaíwí íá xíríírixíní. ³⁰ Eníá nioní seyíné tḡfímní wáf emearíná áamá wí nípkwíní minikárípa yaríná síḡwí naníḡfápi tḡní agwí ríná ení “Poromí ámí sípí wikáraríḡoi.” raríḡagífa seyíné aríá e wiaríḡfápi tḡní axípi seyíné ení seaímeaaríḡagi nání seararíḡíní.

2

“Díḡf axípiní íá níxíríri éfírixíní.” uríḡf náníríní.

¹ Kiraiso seaíḡfímí dání díḡf wíá bí míseaónípaxíraní? O wá seawianíḡfímí dání míḡf ikíḡwí míseamírípaxíraní? Seyíné kwíyí Goríxoyápi tḡní míkumíxínípa reḡoi? Segí imóníḡfáyí tḡní díḡf sípí iníro wá wianeníro minípaxíraní? ² Api nípiní nepa imóníḡagi nání “Poró díḡf nífá onímíápi míwiní ayá wí owiníni.” níseaimóníríná rípi éfírixíní. Díḡf ná bíní axípiní íá níxíríri éfírixíní. Díḡf sípí inaríḡfá axípiní íá níxíra úfírixíní. Axíyíníḡf imóníírixíní. Api oyaneyíníroná díḡf ná bíní tḡníní nímoró ríníírixíní. ³ Seyíné sípí nímonímáná mepa ero wáríxayíné nímonímáná mepa ero éfírixíní. Woxíní woxíní re yaiwiníírixíní, “Nioní síyíkwípníḡf imóníḡáná ḡf wí seáyí e rínimóníḡoi?” yaiwiníírixíní. ⁴ Seyíné re míyaiwí, “Nioní ḡf díḡf e nímonaríḡfíní níxídíranéná

ayí apánirini.” miyaiwí ámá wí wimónariñpí ení
 “Ananí oyaneyí.” yaiwífririni.

“*Kiraiso* siyikwípninñí nimónirñpimi dání
 Gorixomi seáyí e umfeyoanñirini.” urññí nánirini.

⁵ Seyíné Kiraisí Jisaso yapí pákíní nimóniro o xwíá
 tñyo nání nñbñrñná dññí monñpa seyíné ení axñpí
 mófririni. ⁶ O Gorixoxo imónññpa aga nepa nimónirñ
 aiwí wí re miyaiwiññinñí, “Gorixoxo tññí xñxení
 imónññpí wí mñwáramopaxí imónññini.” miyaiwí
 nerí ⁷ e imónññpí pññí nñwiárñmí aga ámá wónññí
 nimónirñná omññí wiinñá nání Gorixoyá xñnái wñññí
 imónññinñini. ⁸ Ámá imónññpa nimónimáná xewanñño
 siyikwípninñí nimónirñ Gorixoxo urññpí arñá nñwirí
 xñxení xñdññinñini. Ayí nñpenñá nánini marñái,
 yoxáfpámí yekwiroáráná penñá nání aí Gorixoxo urññpí
 arñá nñwirí xñxení xñdññinñini. ⁹ Jisaso e éf enagí nání
 Gorixoxo seáyí e numfeyoarí yoí wíyo nñyoní seáyí e
 múronññpí wñññinñini. ¹⁰ Ayí rñpí nání e enññinñini.
 Anñnamí ñweáyñraní, xwíáyo ñweáyñraní, xwíárñmí
 ññmí ñweáyñraní, nññí yoí Jisaso yá arñá nñwiróná
 xómññí nñyñkwiro yayí umero ¹¹ woáñkñ nñwiróná
 “Nñyoní nání Ámñnáo, ayí Jisasí Kiraisorini.” rñro epññá
 nání Gorixoxo omí numfeyoarí yoí seáyí e imónññpí
 wñññinñini. Kiraisomí ámá seáyí e umefñpimi dání
 ápo Gorixomí ení seáyí e umepññárini.

“E éfriririni yeáyí seayimixemeanñyíñé xñxení apí
 éfririni.” urññí nánirini.

¹² Gñ dññí sixí seayinñyíñé, Jisaso “Gñ dññí tññí bñ
 oemini.” miyaiwí Gorixoxo urññpí arñá nñwirí xñxení
 nñxñdññná sññwepñgí neainñ enagí nání seyíné xámí
 Gorixoxo rññpí arñá yñmñgí nñwiro xñxení yagñápa nioni

seytne tñi nweanánani marfái, agwi ríná nioni tñi mñwea segtpi nñwearfná aí axtpi e arfá yfmigt nñwiro píranñt xídfrixini. Xixeni píranñt nñdfíroná omi wáyf wiro óf wiro nero nanj e éfrixinri yeáyf seayimixemeanjytne xixeni axtpi éfrixini. ¹³ Xto wimónariñtpi “E oyaneyi.” seaimóniro xixeni e ero epñri nání sfkfkf seaomixarñjo, ayf xto enagñ nání rarññi.

“*Seaiméá*tpi nání anñjómf ikaxf mñrf yayñi éfrixini.” urññ nánñri.

¹⁴ Pí pí seytne yarigtápi nerfná anñjómf ikaxf mñrñpa ero xwiyfá ximiximf ninñri mñrñpa ero éfrixini. ¹⁵⁻¹⁶ Segf yarigtápimi dání áamá wí xwiyfá seaxekwfmopaxf mimónñpa ero stiykwf mínigtáyfne imónñro oépoyññri “Anñjómf ikaxf mñrñpa ero xwiyfá ximiximf ninñri mñrñpa ero éfrixini.” seararññi. Niafwf Gorixoyánñt imónigtáyfne sinñ xwta tñyo nñwearóná áamá xarixarf ero uyññf ero yarigtáyf tññ nñwearo aí xwiyfá mñseaxekwfmopaxfne oimónñpoyññri e seararññi. Seytne áamá stpi ayf tññ nñwearo xwiyfá dññ nñymññt imónñtpi meapñrfa nání rñññtpi nurñroná wfánññt wómixarñjo. Seytne anññ e nera nurónáyf, sfá Kiraiso weapññfayimi nioni dññ re seaiaiwimfárññi, “Nioni nñyunimáná anññ minf wñwapññt surñmá mimónf rñxa xixeni rí ripimónñgo?” nñseaiaiwñ mñx seameakññmfarññi. ¹⁷ Seytne Gorixomi dññ nñwkwñro xfdarigtápi, ayf nanwf o nání rñdiyowá yarigtápnññt imónññi. Nioni seytne omi píranñt oxdfpoyññri nñyunimáná seañwapññarfná áamá wí nñpkiáná ragf nionñyá púñpi, ayf iniñgt wainf rñdiyowá seytne yarigtápi rñf ápiáwf xwé owenñri seáy e iwaymótfápnññt imónññfárññi. Nioni

Xwirixí nimearigfá rípi nání eni gwí nímóniŋfýf woríni. Seyíné nioní tŋf e nání urowárenapáná sanj nírónaronjýf woríni. ‘O nioní tŋf re sŋni ámi bi tŋf onweant.’ niyaiwiríná nanjmani. Ámi seyíné tŋf e nání ourowárenapimíni.” yaiwiáríni.
²⁶ O seyíné nání ikŋniŋf sípí wiri seyíné xwiýfá “O Romíyo nírémómáná simixí wenti.” rinarigfápi arfá wífá enagi nání dŋf rfa uxerí yarŋagi nání seyíné tŋfíni ourowárenapimíni. ²⁷ Xámi o nepa simixí xwé nerí ríxa nípémíniŋf éf aiwi Goríxo wá wianfípmi dání ámi nanj enjigini. Omíni wá mŋwianf nioní eni wá nŋwianŋigini. Ayf rípi nání seararŋini. Epapírodaitaso niperfányf, Poro dŋf sípí ayá wí winiginiŋf wá nŋwianŋigini nanj imixŋf enagi nání “Nioní eni wá nŋwianŋigini.” seararŋini.
²⁸ Ayínání seyíné omí sŋwí nŋwíníroná dŋf nífá seainŋf nioní “Piripai ŋweáyf sŋni Epapírodaitaso nání ‘Simixí xwé yaríni.’ rfa yaiwiarŋoi?” niyaiwiri ududf ninarŋípi eni pŋni wíarŋf oniniŋf aga ayá wí “Seyíné tŋfámíni ourowárimíni.” nimónaríni. ²⁹ Ayínání o ámi seaímeááná “Negf Ámínáo tŋf ikárŋniŋwáyf worfani?” niyaiwiro yayf tŋf numímiŋf yayf umero ámá onŋf imónigfáyf nání “Seáyf e imónigfáyfŋfani?” yaiwiro éfrixíni. ³⁰ O “Kiraiso wimónarŋípi owiimíni.” niyaiwiri nerfíná ríxa nípémíniŋf enj enagi nání seararŋini. O seyíné aŋwi e menjagi nání arírá minipaxí imóniŋfípi xewanŋo Poromí owimíniŋf nŋnirfíná yof mayf nimóniŋf ríxa nípémíniŋf enj enagi nání seararŋini.

3

Iyf sŋmí sŋó wákwinarigfápimi dŋf

wikwíroarigfáyf nání uríjť náníríní.

¹ Gf níríxťmeáyťné, xwíyťá yoparf bť rťpť osearťmíní. “Ámínáo tťnť ikárťnťjwaénerťani?” nťyaiwíntro dťjť nífá seainťwínigťnť.

Xámí rťwamíjť nearť seaiapowáriénapťjápť ámí axťpť nearťná animítmť mńniarťjagť eaarťjńnť. Nionť e nerťná ámá wí yapť seaíwapťyipťrťxńnťrť sťjwť rťrťmťxť seaimť enagť nánť rarťjńnť. ² Ámá sťwí uyťnťf yarťjťyť yapť imónigťáyť —Ayť sťpť imóníjťpť yarigťáyťrńnť. Dťjť xejwť re moarigťáyťrńnť, “Iyť sťmť sťó wákwinigťápimť dánť Goríxoyá sťjwťyo dánť ámá wé róníjť imónarigťárńnť.” Xejwť e nťyaiwiro sťó rónigťáyťrńnť. Ámá ayť seyťné yapť seaíwapťyipťrťxńnťrť sťjwť tťnť éťrťxńnť. ³ Ayť rťpť nánť seararťjńnť. Nene Goríxo kwíyť neaiapťjťpimť dánť omť yayť umerane Kiraisť Jisaso neaijťpť nánť seayť e umerane yarťjwaénerńnť. Negť imóníjwápimťranť, newanťjene yarťjwápimťranť, dťjť nťwťkwťrorane dťjť re mťyaiwiarťjwaénerńnť, “Apiaúmť dánť ananť Goríxoyá sťjwťyo dánť wé rónťpaxť imóníjwńnť.” nťyaiwirane dťjť sťjá neaeánarťjťmanť. Sťó wákwiníjwaéneranť, mťwákwiníjwaéneranť, Goríxoyá sťjwťyo dánť nepa sťó wákwiníjť imónigťáyť, ayť nene Kiraisomť dťjť nťwťkwťroranťpimť dánť e imóníjwńnť. ⁴ Nionť gf imóníjápťranť, niťwaníjontť yagápťranť, apiaú nánť dťjť nťmorťná “Apánťrťani?” nťyaiwirť dťjť sťjá neánťpaxť aiwť apiaúmť dánť wé róníjť imónťpaxť menjagť nánť dťjť wí e nťyaiwirť dťjť sťjá neánarťjťmanť.

“Xámí dťjť sťjá nńneága wagťpť paimítmť wiarťjńnť.” urťjť nánťrínť.

Ámá wí “Newaniḡene apáni imóniḡwini.” niyaiwiro diḡí sḡḡá weánariḡagi aí nioni aḡipaxí imóniḡini. ⁵ Ayí rḡpí nání searariḡini. Sḡá inókí niḡiriḡe dání sḡá wé wíúmi dḡḡí waú wo óráná iyí sḡmí sḡó niwákwigḡonirini. Isireriyí wonirini. Siyikí Bejimanoyápimi dḡḡonirini. Gí nieárḡawé Xibiruyí wonirini. ḡwí ikaxí eániḡípimi nioni Parisi imóniḡá woní eḡagi nání xḡxeni xḡdarḡá wonirini. ⁶ Gí nieárḡawé érowiáptniḡḡápti xḡxeni oxḡdḡmḡnirí éáyí sḡmí niḡeadḡpénirí nerḡná Jisasoyá siyikí imóniḡḡáyo xeaniḡí wikáriḡeagáonirini. Ámá ḡwí ikaxí eániḡípimi niḡḡdḡriḡípimi dání wé róniḡí yarḡḡápa nioni ení e xḡxeni yarḡḡá eḡagi nání ámá ayairirí wí nipaxí mimóniḡáonirini. ⁷ E nerí aiwí Kiraisomi anḡí diḡí wíkwíróḡḡá nání xámi pí pí diḡí sḡḡá niḡeága wagḡpí agwí ríná rḡxa paimimí wiarḡáriní.

“Wé róniḡí Kiraiso neaiḡípimi dání imónipaxḡpini oimónimini.” urḡí nánirini.

⁸⁻⁹ Apini marḡái, gí Áminá Kiraisí Jisaso nání niḡḡá xḡxeni nimónirḡná imóniḡápti, ayí nioni Judayí wo nimónirḡípimi dání imónagáptiraní, niḡwanḡoni yagáptiraní, niḡmúrónirí seáyí e imóniḡagi nání “Xámi yagápti rḡxa sḡpí imónini.” yaiwiḡini. Ai, o niḡḡpí nání diḡí niḡmorḡná “Xámi diḡí sḡḡá neánagḡpti, ayí sikḡpiániḡí imóniḡḡpírḡani?” yaiwiḡini. Anḡí Kiraiso tḡní kumixḡnirai o tḡní nawḡni ikárinirí emḡá nání e yaiwiḡini. “Wé róniḡí xewanḡoni ḡwí ikaxí eániḡípí xḡdarḡápimi dání imónipaxḡ eḡpí oimónimini.” mḡnimóní wé róniḡí Kiraisomi diḡí wíkwíróáná imónipaxḡ eḡpí —Apí Gorixo ámá xewaxomi diḡí wíkwíroariḡagḡá niḡwinirḡná “Wé

rónigfáyíriní.” rárarinjípíriní. “Apíní oimónimíní.” nimónarinjagí nání “Xámí dínj sǵá neánagǵpí, ayí sikǵpiáninjǵ rimóniní?” yaiwinjíní. ¹⁰ Enj eáninjǵ Kiraiso nǵperí ámí wiápínimeanjǵpí nioní ení axǵpí nímeari rǵnínjǵ o meanjǵpí axǵpí meari dínj o nǵyaiwirí penjǵpí axǵpí yaiwirí emǵa nání o tǵnǵ erǵmeánigwǵíoní imónǵimǵinǵrǵ “Sǵyikwǵpiáninjǵ imóninjǵpia rǵa imónaganigǵnǵ?” yaiwinjíní. ¹¹ Pegfáyí nǵwiápínimearǵná nioní dínj nǵyǵmǵnjǵ tǵnjáoní imónimǵa nání re nimónariní, “Kiraiso tǵnǵ erǵmeánigwǵíoní imónǵimǵinǵ.” nimónariní.

“Ámá yamǵyamúrónigǵ nínǵróná yarǵǵápa yarǵnjáonǵrǵnǵ.” urǵnjǵ nánǵrǵnǵ.

¹² “Nioní Gorǵxo dínj ‘Poró e imónǵwǵinǵinǵ.’ nǵaiwinjǵpí tǵnǵ rǵxa xǵxení imónǵnjǵnǵ.” mǵseararinjíní. “Rǵxa yóǵ imónǵnjǵnǵ.” mǵseararinjíní. E mǵsearǵpa nerǵ aǵ Kiraisǵ Jisaso Poró e imónǵwǵinǵinǵrǵǵ fǵa nǵyamǵxǵnjǵpí tǵnǵ xǵxení imónǵimǵinǵrǵǵ sǵmǵ nǵxeadǵpénǵrǵ nǵera warǵnjǵnǵ. ¹³ Nǵrǵxǵmeáyǵné, “Nioní apǵ tǵnǵ rǵxa xǵxení imónǵnjǵnǵ.” mǵyaiwǵí rǵpíní fǵa nǵxǵrǵrǵ yarǵnjǵnǵ. Xámí imónagǵpí nání arǵá nǵkeamorǵ sǵnǵ mǵimónǵpa enjǵpí nání dínj nǵmori yarǵnjǵnǵ. ¹⁴ E nerǵná ámá yamǵyamúrónigǵ nínǵróná ipǵmoárǵnjǵpí omeaneyǵnǵtro íkǵá oranjǵrǵnǵje nání irǵnǵif warǵǵápa nioní ení Gorǵxo nene nání ipǵmoárǵnjǵpí —Apǵ Kiraisǵ Jisaso neainjǵpimǵ dǵnǵ dínj nǵyǵmǵnjǵ anǵnamǵ dǵnǵ imónanǵwǵa nání Gorǵxo wǵá nearepearǵnjǵpíriní. Apǵ meáimǵinǵrǵǵ axǵpí énǵnjǵ nerǵ irǵnǵif warǵnjǵnǵ.

¹⁵ Dínj yóǵ imónǵnǵwaéne dínj xegǵ bí mǵmó nioní seararinjǵpíní mówanǵinǵ. Seyǵné dínj nioní nǵmori seararinjǵpí marǵáǵ, dínj xegǵ bí fǵa nǵxǵrǵrǵonáyǵ, Gorǵxo apǵ nání ení wǵá seaókímǵxǵnǵfǵrǵnǵ. ¹⁶ E nerǵ

ái dñjť nanjť nene rixa nĩmorane xĩrĩjwápi xaiwť wakĩrĩmĩxťwanĩgĩnĩ.

“Nionĩ ikanĩjť nĩaxťdťpoyĩ.” urĩjť nánĩrĩnĩ.

¹⁷ Nĩrĩxťmeáyĩné, sĩjwepĩgť nionĩ enjápimĩ nĩaxťdťpoyĩ. Sĩjwepĩgť none yarĩjwápa yarĩgťáyo enĩ sĩjwť mí ómĩxaxťdťpoyĩ. ¹⁸ Ayť rĩpi nánĩ seararĩjĩnĩ. Ámá obaxť wigť dñjťyo nĩxťdĩróná yarĩgťápimĩ dánĩ rénĩjť nĩrĩro sťwá neainarĩjoi, “Xwĩyťá Kiraiso yoxáfpámĩ yekwĩroaráná neainĩjťpi nánĩ rĩnĩjťpi nánĩ mĩneaimónĩ o tĩnĩ xepĩxepá rónĩjwĩnĩ.” Ēnĩjť nĩrĩro sťwá neainarĩjoi. Ámá e yarĩgťáyť nánĩ rixa ámi ámi searayĩjanĩgĩnĩ. Agwĩ enĩ sĩjwĩrĩxť tĩnĩ seararĩjĩnĩ. ¹⁹ Ayť rĩpi nánĩrĩnĩ. Ámá ayo Gorĩxo anĩnĩmĩxĩnťárĩnĩ. Wigť agwť wiarĩjťpi nánĩnĩ mĩjť inarĩgťápi, ayť jwťánĩjť xĩrarĩgťáyťrĩnĩ. Wigť yarĩgťápi ayá wimopaxť imónĩjagi aiwĩ weyť menarĩgťárĩnĩ. Amĩpĩ xwťá tťyo wenťpi nánĩnĩ sťmť sťmť e nĩtĩnĩro yarĩgťárĩnĩ. ²⁰ Ámá ayť e yarĩjagťa aí ayť rĩpi nánĩ “Sĩjwepĩgť nionĩ enjápimĩ ikanĩjť nĩaxťdťpoyĩ.” seararĩjĩnĩ. Nene anĩnamĩ jweanťwaénerĩnĩ. Áminá Jisasĩ Kiraiso e dánĩ nĩweapĩrĩ yeáyť neayimĩxemeáwĩnĩgĩnĩrĩ wenĩjť nerĩ jweanťwaénerĩnĩ. ²¹ O nĩweapĩrĩ negť wará urť epaxť imónĩjť tťyť xťoyánĩjť oimónĩpoyĩnĩrĩ neaimĩxáná awĩaxť oyá imónĩjťpa axťpi e imónanťwárĩnĩ. Ayť xegť enť eánĩjť amĩpĩ nťnĩ ínĩmĩ onurťnťpoyĩnĩrĩ wimĩxĩpaxť imónĩjťpi tĩnĩ negť warápi oyánĩjť neaimĩxĩyĩnťá enjagi nánĩ seararĩjĩnĩ.

4

¹ Ayĩnánĩ dñjť sixť seayĩjáyťné, sĩjwť seanĩmĩnĩrĩ nánĩ ikĩnĩjť sipĩ niarĩjťyťné, Jisasomĩ pĩránĩjť nĩxťdĩrĩjťpimĩ dánĩ dñjť nĩfá nĩmĩxĩro Gorĩxo

e éwiniḡiniri niriḡpeáána mimiwiáró enápi nání siwáníḡ nintiro yarigfáyíneríni. Seyíné iriwá mé “Ámináo tñni ikárinḡwaénerfani?” niyaiwintiro xaiwí dḡḡ síxí nintiro ḡweátrixini.

Apixí wípaúmi urinḡ nánirini.

² Yuodiaíxi tñni Sidikíxi tñni enḡ rirémixí bi oeaimini. Aípagwí Ámináo tñni ikárinḡgípagwí enagí nání nawíni nimóniri ḡweápiyi. ³ Ai, xwiýfápi wáf uraníwi nání ríkwíninḡ nimóniri gwí nawíni mónigwííoxini, joxi apixí ípaú dḡḡ ná bini xiripisi nání wimiximíniri étrixini. Nioni tñni xwiýfá yayí neainarinḡ imóninḡpi wáf urimeani nání gwí nímónigíípaú enagí nání rarinḡni. Ípaú Kíremedo tñni wífa nioni tñni wáf urarinḡwáowa tñni eni gwí nímóniri nawíni egíípaú enagí nání rarinḡni. Ayíyá yoí íkwí dḡḡ niyiminḡ imóninḡpi meapírfánami ḡwirárinini.

“Awayini étrixini.” urinḡ nánirini.

⁴ Seyíné ínina “Ámináo tñni ikárinḡwaénerfani?” niyaiwintiro yayí étrixini. Ámi axípi dirítrí bi os-eaimini. E niyaiwintiro yayí étrixini. ⁵ Ámá nñni “Ayí sanigfáyírfani?” seaiawipíri nání awayini nipeniḡ nimóniro étrixini. Ámináo weapínfa nání ríxa aḡwi e enagí nání seararinḡni. ⁶ Wí ududí miseainipani. Pí pí seaiméána Goríxomi urítrixini. Omi nurírfná rixinḡ “Anani e neaii.” uríro yayí wiro étrixini. ⁷ E nerónáyí, seyíné Kiraisi Jisaso tñni nawíni ikárinḡgí enagí nání niwayíroníro kikiífa ḡweapíri nání Goríxo anani e seaimixinírfani. Niwayíroníro kikiífa ḡweapíri nání Goríxo seaimixinírfapi, api nání áma xixeni nijfá oimónaneyintiro aiwí wí “Ayí apírfani?” yaiwipaxí

mimóniŋt̄p̄ir̄ini. Gorixo api t̄ni seaimixánáy, wí d̄iŋt̄ s̄ipí seaimixir̄i udud̄ seaint̄i epax̄man̄i.

“*Nay*̄t̄ imóniŋt̄p̄i nán̄ini d̄iŋt̄ n̄imoro étr̄ix̄ini.” ur̄iŋt̄ nán̄ir̄ini.

⁸ N̄ir̄ix̄imeáȳné, yopar̄t̄ b̄i r̄ip̄t̄ osear̄im̄ini. Pí pí nepa imóniŋt̄p̄i t̄ni pí pí seáȳt̄ e umepax̄t̄ imóniŋt̄p̄i t̄ni pí pí wé róniŋt̄ imóniŋt̄p̄i t̄ni pí pí s̄iyikw̄t̄ mín̄iŋt̄ imóniŋt̄p̄i t̄ni pí pí awiax̄t̄ imóniŋt̄p̄i t̄ni pí pí weȳt̄ umear̄iḡt̄á imóniŋt̄p̄i t̄ni —pí pí s̄iw̄t̄ yad̄m̄iŋt̄ imóniŋt̄p̄ir̄an̄i, pí pí s̄iw̄t̄ yaȳt̄ umepax̄t̄ imóniŋt̄p̄ir̄an̄i, api n̄ip̄ini nán̄i d̄iŋt̄ p̄ikín̄t̄r̄ix̄ini.

⁹ Am̄ipí nioni seáiwap̄iyáná seȳné “Nepar̄ini.” n̄iyaiwiro umím̄iniḡt̄ap̄i —Api ar̄t̄á niro s̄iŋw̄t̄ nanax̄d̄iro eḡt̄ap̄ir̄ini. Api néra útr̄ix̄ini. E néra nurónáy, Gorixo —O x̄toyá d̄iŋt̄ t̄ni ámá n̄iwaȳr̄on̄iro kikiá ŋweap̄r̄i nán̄i wim̄ixar̄iŋor̄ini. O xeḡt̄ d̄iŋt̄ t̄ni seak̄kayont̄ar̄ini.

“*Sey*̄né nioni nán̄i d̄iŋt̄ nimoar̄iḡt̄ap̄i nán̄i yaȳt̄ ninar̄ini.” ur̄iŋt̄ nán̄ir̄ini.

¹⁰ Emá ayá wí r̄ixa n̄ipwémáná eŋáná seȳné am̄i nioni nán̄i d̄iŋt̄ n̄imoro am̄ipí wí wiowár̄enap̄taḡt̄ nán̄i “Ámináo t̄ni nawín̄i ikár̄in̄iŋáon̄ir̄fani?” n̄iyaiwir̄i yaȳt̄ ayá wí yar̄iŋt̄ini. Xám̄t̄ íná nioni nán̄i d̄iŋt̄ n̄in̄imoro aiw̄t̄ nioni aŋw̄t̄ e meŋaḡt̄ nán̄i saŋt̄ n̄iráp̄ipax̄t̄ mimóniŋaḡt̄ nán̄i nioni n̄ij̄t̄ar̄ini. ¹¹ Nioni am̄ipí wí nán̄i d̄f̄w̄t̄ n̄ikeamón̄ir̄i nán̄i m̄isearar̄iŋt̄ini. Nioni r̄ixa re n̄iyaiwir̄i éwap̄t̄n̄iŋár̄ini, “Pí pí nimón̄ir̄ináy, aȳt̄ anan̄i xe oimón̄im̄ini.” n̄iyaiwir̄i éwap̄t̄n̄iŋár̄ini. ¹² Nioni wireŋt̄ meán̄iŋáon̄i nimón̄ir̄i n̄iŋwear̄ínar̄an̄i, sir̄t̄ mun̄t̄ nimón̄ir̄i n̄iŋwear̄ínar̄an̄i, “Aȳt̄ anan̄ir̄ini.” n̄iyaiwir̄i kikiá ŋweám̄t̄a nán̄i r̄ixa

néwapíniri níjfa imóniñini. Pí pí wí nímeáánaranti, agwí ímí niniyirínaranti, agwí ninirínaranti, “Ayí ananirini.” niyaiwiri kikiífa emífa nání ínimí imóniñipi nání ríxa néwapíniri níjfa imóniñini. ¹³ Api, ayí rípirini. Kiraiso ení síxí neámixiñipimi dání pí pí nímeáána “Ananirini.” niyaiwiri kikiífa ñweapaxíriní. ¹⁴ E neríñí aiwí xeaniñí rípi nímeáána seyíne arirá owianeyiní nigtápi weyí seamearípxí nigtáriní. ¹⁵ Piripai ñweáyíne, nionini maríái, sewaniñiyíne ení rípi nání níjfarini. Iwamíó nioní xwiýífa yayí neainariñipi wáí niriíná Masedonia piropenístyo píní níwiárimí unáiná Jisasoyá síyikí imónigífa añí bimi ñweagíapi maríái, seyínení nioní sañí nírápaniro nání wiowárenapayigíawixini. ¹⁶ Nioní píní níseawiárimí nuri síní ná jfami mú añí Tesaronakayo e ñweañána ná biní míwiowárenapigíawixini. Biaú wiowárenapigíariní. ¹⁷ Ámi bí wiowárenapíírixiniri mísearariñini. Seyíne nioní nání wiowárenaparíñagífa enagi nání Goríxo sañí seaiíwinigini searariñini. ¹⁸ Amípí níni seyíne wiowárenapíípi nímearíná xixeni nímeari aí ámi suríma wí epákwínowínigini. Wiowárenapána Epapírodaitaso nímeami bíípi ríxa meáa enagi nání nioní ríxa apánirini. Seyíne sañí nírápaniro wiowárenapíapi, ayí Goríxo nání rídiyowá sinadiñí sañí eariñipíniñí imónini. Api sinadiñí weáána díñí yayí winípxíniñí imóniñípirini.

¹⁹ Ñwífa nioní xídaríño, o seyíne Kiraisí Jisaso tñni nawíni ikárinigíáyíne enagi nání amípí seyíne díwí ikeamónigíapi níseaiapíriná “Amípí níni sañípi nání mímúróniñoaniríani?” niyaiwiri seáyí e imóniñipi seaiapíníariní. ²⁰ Negí ápo Goríxomi áma níni aníñí miní seáyí e umíeyoáwanigini. “Api e éwanigini.”

nimónarini.

Yayí wiowáriŋipi nánirini.

²¹ Nioni “Ámá Jisasi Kiraiso tñni ikárinigfá niyonni yayí niwíítrixini.” nimónarini. Niri+xímeá nioni tñni re ŋweagfáyí eni yayí seaiwárarinjo. ²² Ámá Gorixoyá re ŋweagfá nñni yayí niseaiwáriro aí ámá Gorixoyá mixel ináyí Sisaoyá anjyo omiŋf wiariŋfáyí anjipaxirini. ²³ Áminá Jisasi Kiraiso wá niseawianiri diŋf seakikayówinigini.

Xwiyá Gorixoyá Siripirini

The New Testament in the Ankave language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 27 Sep 2019 from source files dated 20 Jul 2017

7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051